

Непэ — Адыгэ Республикаэм и Маф

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЬЭШ!

1923-рэ ильясым
Гъэтхапэм
къыщегъэжъагъэу къыдэкы

№ 181 (21910)

2019-рэ ильяс

ШЭМБЭТ

ЧЪЭПЫОГЬУМ и 5

ОСЭ ГъЭНЭФАГЬЭ ИИЭЛ
къыхэтутыгъехэр ыкы
нэмыйк къэбархэр
тисайт ижүугъотштых
WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

Игъэхъагъэхэм тарэгушхо

Адыгэ Республикэр загъэпсыгъэр ильяс 28-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ зэхахьэу АР-м и Къэралыгъо филармоние Ѣыкуагъэм хэлжъагъэм шъолырым ипащэу Къумпыл Мурат.

— Сабый къызэрхъу-
хъэгъэ унагъохэм ыспы-
гъу тафэхъуныр, вете-
ранхэр зыщыпсэухэрэр
нахышу шыгъэнныр,
сабыибэ зырыс унагъо-
хэм, ны-тихэр зимыэжь
къэлэцыкъухэм унэхэр
ятыгъэнхэр, нэмыйк лъэ-
ныкъохэри зэшдохыгъэн-
хэр типшээриль шыхва-
хъэхэм ашыщых, — къы-
луагъ Къумпыл Мурат.

— Лъэпкъ проектхэм
къадыхэлтигъэу алэрэ
медицинэ ыспылэгъур
цыифхэм ягъэгъотыгъэ-
ним, къэлэцыкъухэм
япсауныгъэ къэухумэ-
гъэним, медицинэм ило-
фышэхэр гъэхъазыры-
гъэнхэм ялофыгъохэр
зэшотэхых. Псауныгъэр
къэухумэгъэним иси-

шотхыгъэр бэ. Гуцылэм
пае, блэклигъэ ильясым
имэзих егъэпшагъэмэ,
2019-рэ ильясым аш
фэдэ иуахътэ мыльку
шъхыаэм инвестицеу
къыхалхъагъэр фэдиту-
къэ нахыбэ хъугъэ ыкы
сомэ миллиард 15,8-м
къэхъагъ. Джаш фэдэу
лэжыгъэм икъэгъэйн-
ки, иуухыжынки гъэ-
хъэгъэшлүхэр тилэх,
къыуагъ Къумпыл Мурат.

Республикэм итворчес-
твэ купхэм, орэдьохэм
къагъэхъазырыгъэ концер-
тимкэ мэфэк и зэхахъэр
зэфашижыгъ.

Гъонэжыкъо
Сэтэнай.
Сурэтхэр А. Гусевым
тырихыгъэх.

Мэфэк Iофхъабзэм къеклонлагъэх Адыгэим и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, федераль нэ ыкы республике къулыкъухэм, муниципаль нэ образованихэм ялащэхэр, Къэрэйтэе-Бэлькъар, Къэрэщэе-Щэрджэс республикехэм ялтыкъохэр, обществен нэ организациехэм ялофышэхэр, нэмийкхэри.

АР-м и Лышхъэ мэфэк зэхахъем къеклонлагъэх шуфэс гущылхэм къэ закынфигъазээ, республикэм хэхъоныгъэхэр шынынхэм, ылъэ пытэу төуценом зиахъышох хэзыхъагъэхэу, шъолырым ипэшагъэхэу Джарымэ Аслан, Шъэумэн Хъазрэт ыкы Тхакъушиэн Аслан ирээнэгъэ гущылхэм аглигъохыгъэх. Цыифхэм ящылэхэ-псэукэ нахышу шыгъэним, гъэсэнгъэм, культурэм, псауныгъэр къеухумэгъэним,

спортым, псэолъешынным, чылгэхэм язэтегъэпсыхан япхыгъэ шырьылтынхэм бэ непэ зэрэшынэр, а постэури зэрифэшүашу зэшохыгъэним зэрэфхэзирхэр республикэм ипащ хигъеунфыкыгъ.

— Шъолырым щы-
псэурэ цыифхэр тиэ-
пилэгъухэу тикъалэхэм,
къудажэхэм, псэуплэхэм
язэтегъэпсыхан лъы-
тэгъэхэлтигъэу тиэхэр
республикэм щыпсэурэ нэ-
бгырэ пэпч щылэхэлтигъэ-
хэм иамалхэр едгэ-
гъотынхэр ары, — къы-
луагъ Къумпыл Мурат.

Социальна мэхъанэ зиэльянкъохэр чанэу республикэм щагъэцэхэнхэм анаэ зэрэтирагъэтээр Адыгэим и Лышхъэ игушигъэ къышыхигъэшыгъ.

Республикэм хэхъоныгъэ езыгъэшлэрэ Юфышлэх

Адыгэ Республикэр зызэхащагъэр ильэс 28-рэ зэрэхъурэм ипэгъоктэу Адыгейим и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат республике тын льаплэхэмрэ щитхуцэхэмрэ зыфагъэшьошагъэхэм ар къэзыушыхъатырэ бгъэхальхъэхэмрэ тхылхъэмрэ тагъусаэ аритыжыгъэх.

Мыш фэгъэхыгъэ мэфэкл зэхахьэу АР-м и Къэралыгъо филармоние щыкуагъэм хэлэжъагъэх федеральнэ ыкчи республике къулыкхъем япашхэр, министрэхэр, депутатхэр, нэмийхэри.

Адыгейим и Лышъхъэ юфтыбазэм пэублэ пасалье кыншишизэ, къэзэрэгъоингъэхэм мэфэклымкэ къафагушуагъ. Шъолтырым икономике, гэсэнгъэм ыкчи шиенгъэм, псаунгъэр къэухумэгъэним, культурэм ыкчи спортым, общеественнэ организациехэм яофшэн хэхъоныгъэхэр ашынхэм зилахьышу хэзыльтхагъэхэм яофшагъэ осешу фишыгъ, мыш фэдэ цыфхэр республике зэрилхэм урыгушонеу зэрэштыр къыхигъэшыгъ.

Зыфагушуагъэхэм ашыщых Урысые Федерацием икъэралыгъо тын льаплэ — орденэ «За заслуги перед Отечеством» зыфиор эмидэпэу я II-рэ шъуашэ зилэр зэрэтигъэхэр. Ветеран движением хэхъоньгъэхэр ышынхэмкэ, зээ зепэуцужхэм ахэлэжьагъэхэм Ишыгъэту афэхуугъэнимкэ Мирзэ Джанбэрэ Дышъэкл Адамра юфшэнэу агъэцаклэрэм къэралыгъом ипащхэм осэшо къифашыгъ. Ахэм мы тын льаплэр къалэжьагъ. Мыхэм Афганистан къулыкхъур щахьыгъ, хэгъэгум къафигъэуцугъэ пшэрылыр зэрифшэшүашу агъэцаклэр. Джи мары ильэс 20 хуягуу зээ зепэуцужхэм хэклидагъэхэм яшлэж къэухумэгъэним, ахэм януагъохэм, ветеранхэм Ишыгъэту афэхуугъэним, къиткхэхъувэрэ ныбжынхэм яхэгъегу шу альгъоу пшэйэнхэм епхыгъэ юфшэнэшо агъэцакл.

— **Лэнэнкъо зэфэшхъафхэм юф ашышош, ау шуунисэнхъат шуузэрэфэшьипкээм, пшэрлыгъэу зыфажууцужхъэрээр зэшюхыгъэнхэм шуузэрэпхы. Щитху хэлээр юфшэнэу зэрэбгъэцэклэн пльэкыщтымкэ шууащищ пэлч щысэ къегъэльягъо, оптышхуу шууякэлтымкэ къыткхэхъувэрэ плэужхэм шуудагуаша, ашкэ инэу тышууфэрэз,** — кынчагъ Къумпъыл Мурат.

Республике итын анахь льаплэр — медалэу «Адыгейим и Щитхуузе» зыфиорэр Нэпсэу Юрэ фагъэшьошагъ. Мыш гээорышэн ыкчи хэбзэгъэуу юфшэнэшоу ыгъэцаклэрэр Адыгейимрэ Пшызэ шъольтыррэ язэпхынгъэ гэпэйтэгъэним фэлорыше. «Адыгэ Республикэм инарод-

нэ къэлэгъадж» зыфиорэ щитхуцээр къылэжьыгъ зипсануныгъэ зээчийгээ сабийхэм юф адэшшэгъэним зишишэнгъээ гэгээрийгээ Уджыхуу Айшэт.

Адыгабазэмрэ литературэмрэ ямэхъан зыкьеэгээтыгъэним ыкчи къэухумэгъэнхэм, театральнэ искуствэм хэхъоньгъэхэр ышынхэм зилахьышу хэль Биданэктэ (Уджыхуу) Марет Адыгейим и Къэралыгъо шуухафтын фагъэшьошагъ.

Литературнэ творчествэм хэхъоньгъэхэр ышынхэмкэ Надежда Байновам юфшэнэшиго егъэцакл. Аш ыгъэхэзьыгъэ тхылтэу «Къоджэ тариххэр» зыфиорэм непэрэ щылаклэр шылыкъаагъэ хэлтэу къегъэльягъо. Литературэм ылъэнэхъоктэу Н. Байновам Адыгейим и Къэралыгъо шуухафтын ратыгъ. Шиенгъэмкэ

шуухафтынр зытэфэу альятаагъэр Адыгэ къэралыгъо университетым икафедрэ ипащэу, профессорэу, физикэхьисал шиенгъэхэмкэ докторэу Шуумэф Мыхамэт.

Лэнэнкъо ныкъо фэдээрэ Ожкубаникъо Зинаидэ тренер юфшэнэм фэлэжьагъ. А ильэсхэм Урысые спортымкэ мастери 9, спортымкэ мастер хуунымкэ кандидат 29-рэ, спорт ориентированиемкэ къэралыгъо зэнэхъекъу хэхъоньгъэхэр ышынхэм мыхамэт. Мурат.

Урысые имызакьо, лэкльб къэралхэм дэгьоу ашызэльяшэрэ, лэпкыр зэргүшхорэ тинародэ тхаклоу Мэшбэшэ Исхъакъи зэхахьэм щыфагушуагъэх. Къэралыгъом щыпсэурэ лэпкь зэфэшхъафхэм язэгүрионыгъэ гээтигъэним, хэгъэгум хэхъоньгъэхэр ышынхэм зилахьышо хэль Мэшбэшэ Исхъакъ Къэбэртэе-Бэлькъар Республике итын анахь льаплэу орденэу «За заслуги перед Кабардино-Балкарской Республикой» зыфиорэр кынчагъэшьошагъ. Аш фэгъэхыгъэ унашом къэтхэжьыгъе республике и Лышъхъэу Kloko Казбек.

Мэфэкл шыкълэм тетэв къогъэ юфтыбазэм хэлэжьагъэхэр, тын льаплэхэмкэ къыхагъэшьгэхэм ашыщхэр зэхахьэм къыщигуучьагъэх. Яофшагъэ осешу фээшьыгъэ АР-м и Лышъхъэ рэзэнгъэ гүшүэхэр пагъохьтэх, тапэки амалэу, къуачлэу ялэр рагхыллээ Адыгейим зэрэфэлэжьэштхэр къалагъ.

Республике ипащэ бгъэхальхъэхэмрэ тхылхъэмрэ зарытжхээ нэуж къэзэрэгъоингъэхэм джыри зэ республике и Мафэкл къафагушуагъ. Тапэки бэклээ зэрашыгутыхэрэр ариулагъ.

**ТХАРКЬОХЬО
Адам.**

Сурэтыр А. Гусевым түрихьгъ.

Чъэпьюгъум и 5-р — Адыгэ Республикэр зызэхащэгъэ Маф

Адыгэ Республикэм ёынсэухэу лъытэнэгъэ зыфэтишлэхэр!

Тичынлэгъу льаплэхэр!

Адыгэ Республикэм и Мафэ фэшлэхъэу!

Тиреспублике исхэм ямызакьо, тичыгъу зышлэхэмкэ, аш ышуушхорхээрэмкэ ыкчи ятарихъ чыгужуу ар зылтыгъэхэрэмкэ мэхъянэшо зилэгъэ хуягъэшэхэр ильэс 28-кэ узэкэлбэжьэм юлахъэхэм мэфэклэр ялхыгъ.

Непэ тицыхъэ тельэу къэтон тльэкыщт Адыгейим

ис лэпкхэм джащыгъум тарихъ гэгээрийгээр зэрэтигъэштэй.

Мамырныгъэмрэ лэпкь зэгүрионыгъэмрэ къетыухъумэхээзэ, зэгүнэгъушуу зэфыщыгъэхэм тарыгъуазээ, социалнэ, экономике зэхъокынныгъэм ягъогу түтэгээ непэ ылэхээ тэлтэгъяатэ.

Адыгейим ис цыфхэр зэрэхъупхъэхэм, зэрэлэжъэкошхэм яшуагъэклэхэрэхэм, тиреспублике икономике тапэкли зыкызэриэтиштэй, инеуущырэ мафэ нахь дахь зэрэхъущтэй, гэгээрийгъэхэм зэрэлтийгээштэй тицыхъэ тель.

Тичынлэгъу льаплэхэр, псаунгъэ пытэ, юлахъэхэмрэ шуушынхэу тышууфэльяло!

Унагъо пэлчээ зэгүрионыгъэрэ шуулэгъуурэ ерэл! Адыгейимрэ ти Хэгъэгушуу Урысыеэрэ гээтигъэним фээшьыгъэ гүшүэхэр ашыщигуучьагъэхэр ильээ шууфэлээ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэм икэлэгъаджэхэу, гээдэжэн Юфымкэ иветеранхэу, лъытэнэгъэ зыфэтишлэхэр!

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэклымкэ — къэлэгъаджэм и Мафэкл тышууфагушо!

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэклымкэ — къэлэгъаджэм и Мафэкл тышууфагушо!

Шъуисэнхъат епхыгъэ мэфэклымкэ — къэлэгъаджэм и Мафэкл тышууфагушо!

зэрэфаем нэмийхэу къэлэгъаджэм юфэу зыпылтири, къэлэцыкхэри шу ылэгъунхэ фае. Зэчнышко, лэпэлэсэнгъэ ин зилэ къэлэгъаджэхэр яшшэнгъээлэ зэрэдэгүшэхэрэхэм имызакьо,рагъаджэхэрэхэм юлахъэхэм фагъасэх. Шиенгъэм идунаи хашхээзэ, ахэр творческэу гупшионхэу, яцыхъэ зытэлтийгээштэй, цыфхэм уасэ зыфашырэ шууагъэхэр агъэлэпхэлхэу агъасэх.

Тикэлэгъаджэхэрэхэм льаплэхэр, гутийнгъэ фышилээ, юф зэрэшшүүлэхэрэхэм, ныбжыкхэхэм шуузерафгэумэцкэ, Адыгейим, Урысыееми яхэхъоньгъэ шууи-

лахъышо зэрэхшүүлэхъэрэхэм афэшлэхэу тышээрэшшүүфэразэр шъотэло!

Псаунгъэ пытэ, творческэ гуахьо шууиленэу, шуусэнхъаткэ лэгэлэхшохэм шууанэсэнхэу, юфышоу ешүхъыгъэхэрэхэм гээтигъэним зыгъуупшэнхэу, юфышоу ешүхъыгъэхэрэхэм гээтигъэним зыгъуупшэнхэу тышууфэльяло!

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпъыл Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

ХЭХЬОНЫГЪЭШЛУХЭР ЫШЛЫХЭЗЭ ҮПЭКІЭ ЛЪЭКІУАТЭ

Чъэпъогъум и 5-м Адыгэ Республикаар загъэпсыгъэр ильэс 28-рэ мэхъу. Мы уахътэм кыклоц республикэр ыльэ пытэу тауцуагъ, цыиф лъэпкъ зэфэшхъафхуу мыш щыпсэухэрэм азыфагу зэгурьоныгъэ ыкли ныбджэгъуныгъэ зери-лым, мамырэу зэрэзэдэпсэухэрэм ишгуагъекіэ хэхьоныгъэхэр ышыгъэх, ыпэкіэ лыклотагъ.

Адыгэ Республикаар и Лы-шхъеу Къумпыл Мурат цыифхэм ящылакі-псэукіэ нахыншу шыгъэнэм, социальнэ йофыгъохэр зэшхохыгъэнэм, экономикэм зыкъегъээтыгъэнэм, инвестициехэр нахыншу шыгъэнэм ынаалэ тет. Федеральнэ гупчэм зэгурьоныгъэ дырилэу иоф дешэ, аш фэдэ зэфыщи-

ягъэцкіэн республикэм щырагъэжъагъ. Непэрэ мафхэм яхъулэу шольыр мэхъанэ зилэ проект 49-рэ зэхагъеуцаагъ ыкли аштагъ. Мы ильэсэм проектхэм язэшхохын сомэ миллиарди 3,9-рэ фэдиз пэуягъэхъанэу агъенафэ. Аш щыщу миллиарди 3,5-р — федеральнэ гупчэм, миллион 230-м ехъур — рес-

2019-рэ ильэсэм имээхих штэмэ, промышленнэ ыкли мэкъумэш кыдэгъэкынным, псэольэшиным, инвестициехэм, нэмийк лъэныкъохэмкни хахьохэр Ѣицэх.

тыкіем гъехъэгъэшлүхэр кыкілэх. Ар къаушыхаты мы аужырэ ильэсхэм шольырым щашыгъэ ыкли щагъэцкілжыгъэ псэуяльхэм яччагъэ зэрэбэм, бюджетым ыкли инвестициехэм хэпшыкіэ зэрахэхъуагъэм, нэмийк лъэныкъохэм. Экономикэм хэхьоныгъэ езыгъэшыщ программхэм Адыгэир чанэу зэрахэлажъэр, къитефэрэр зэкіэ шлоки имылэу зэргийэцакіэр, мылькум игъээеклонкіэ ыкли игъэфедэнкіэ щысэ зытепхын субъектэу зэрэштыр къэралыгъом ипащхэм пчагъэрэ къиха-гъэшыгъ.

Лъэпкъ проектхэм ягъэцкіэн

УФ-м и Президентэу Владимир Путиним къидигъэкыгъэ жъоныгъохэм унашьом къидигъэхъитэгъэ лъэпкъ ыкли федеральнэ проектхуу 2024-рэ ильэсэм нэс ательятахъэм ягъэцкіэн шольырым мэхъанэшо щыраты. Блэкигъэ ильэсэм къыщыублагъэу проектхэм

публикэм, адэр къанэрэр муниципалитетхэм ыкли нэмийк къекуалэхэм къахахыщ. Пшэрыльхэр гъэцэклагъэхэ зэрэхъурэм лъэппльэ Адыгэим щизэхажгээ Проектнэ оффисыр. Джащ фэдэу бюджет ахьщэр гъэфедагъэ зэрэхъурэм пытахъэ хэлъэу къекуалэх.

Джырэ уахътэ ехъулэу общественэ ћыпхэм ыкли щагуухэм ашышхэм юфшэнхэр ащаухыгъэх. Мы ильэсэмкэ зэтэргээшхын энэхүүхээгээ зэвсэгжүүлэхэд ашагъэр бэ, непи юфшэнхэр лъагъэкүүтээ.

— Лъэпкъ проектхэм аз-

ашынным тельйтэгъэ проектхэм язэшхохын республикэм ипашхэм мэхъанэшо раты, ахэмкіэ ашагъэр бэ, непи юфшэнхэр лъагъэкүүтээ.

хэлъытэгъэ лъэныкъо постэури дгэцэктэн зэрэфаем тынаэ тедгъэтэн фада, — ело Адыгэим и Лышхъеу Къумпыл Мурат.

Анахъеу аналэ зытырагъэтырэ лъэныкъохэм ашыц цыифхэм Ѣицэх-псэукіэ амалзуу алэктэлхэр нахыншу шыгъэнэ, аш епхыгъеу цыфхэм ялэжъапкіэ къэлтигъэнэ. Мышкіэ зишгээшо къаклоэр къэралыгъом ипащэ къидигъэкыгъэ жъоныгъохэм унашохэм ягъэцкіэн ары.

Экономикэр

Неп экономикэм гъехъагъэу илэхэм уагъэрэззенэу зэрэштыр, ашкіэ шольырым зыпкытийнгъэ зэрилтыр зэфэхысыжхэм нафэ къашы. 2019-рэ ильэсэм имээхих штэмэ, промышленнэ ыкли мэкъумэш кыдэгъэкынным, псэольэшиным, инвестициехэм, нэмийк лъэныкъохэмкни хахьохэр Ѣицэх.

(Икіэх я 4-рэ н. ит).

ХЭХЬОНЫГЪЭШЛУХЭР ЫШЛЫХЭЗЭ ҮПЭКІЭ ЛЪЭКЛУАТЭ

(Иклюх).

ПЭРҮТНҮҮГҮЙ ЫЛЫГЬ

2018-рэ ильэсүм имээзих гээвшагьэмэ, мы ильэсүм розничн сатышынм иборот проценти 3,5-кэ зыкынэтийг ыкчи сомэ миллиард 46,4-м

Мы аужырэ ильэси 10-м Адыгейм зеклоным хэхьонигъэхэр щишилнхэм фэшил аш инфраструктурэ игъэпсын, изэтгээпсихан сомэ миллиардит фэдиз пэччагъэхагь. Мылькур федеральнэ ыкчи республикэ бюджетхэм къампуцигь.

Къыблэ федеральнэ шольтырым хэхьэр субъектхэр зэкэ пштэмэ, мы лъэнныкъомкэ Адыгейм пэрүтнүүгэ ыыгь.

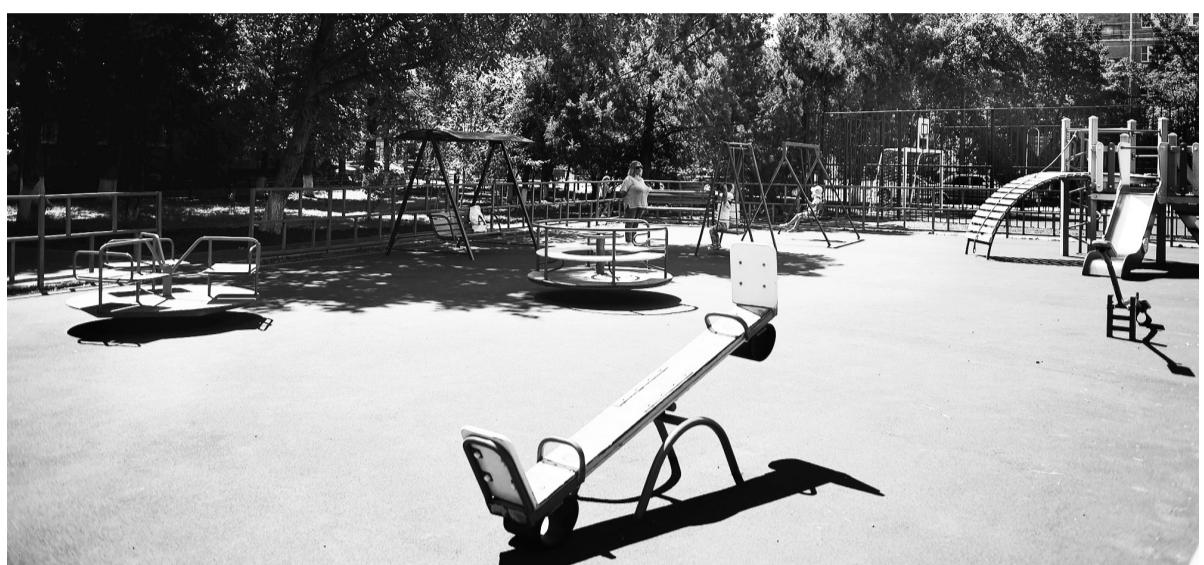
МЭКҮМЭЩ ХҮҮЗМЭТҮР

Ильэснүкъом тельятаагъэу мэкүмэц хүүзмэтын къиди-

хагь. Промышленнэ къыдэгъэйнм индекс зэрэпсаоу хэхьонигъэхэр ышыгъэх ыкчи проценти 101,6-м къэхьагь.

Инвестициихэр

Джирэ щылаакээр пштэмэ, инвестициихэр экономикэм ылжапсау зэрэштим щеч хэлъэл. Инвестициихэр бэу зы-

хальхьэрэ регионым хэхьонигъэхэр ышынхэ, социальнэ мэхъянэ зиэ проектхэр ыкчи программэхэр щишилнхэм щипхыришихэх элъэкти. Аужырэ ильэсүм мы лъэнныкъомкэ Адыгейм щишилнхэм фэдиз пэччагъэхагь бэ.

2018-рэ ильэсүм мыш фэдэ иуххтэ егээвшагъэмэ, Адыгейм имыльку шхъяаэ инвестицииеу къыхалхьагьэр

гъэхэр щишилнхэм фэшил аш инфраструктурэ игъэпсын, изэтгээпсихан сомэ миллиардит фэдиз пэччагъэхагь. Мылькур федеральнэ ыкчи республикэ бюджетхэм къатлупшигь. Мыш фытегъэпсыхъэгээ программэхэр шольтырым зэрифшүүшэу зэрэшгэцаклэхэрэм ишшагъэхэгээ газыкчи псырыклюаплэхэр, лъэ-

зэрыплээрэ Лэгъо-Накъэрэ зээзыпхыщхэ автомобиль гъогум ишшын лъагъэхагь. Аш фэдэ еклонлаклээм зэфэххысийж дэгъухэр къыкэлэхэлок. Инфраструктурэм хэхьонигъэшүүхэр

имылькуи ахэм ахильхан фое. Мы лъэнныкъомкэ Адыгейр субъект анах дэгъухэм ахалытэ, къытефэрэр зэкэ шлокл имылэу зэргэцаклэхэрэм фэшилэгту тедзэр къылэхэхээ,

Непэрэ мафэхэм яхъулэу шольтыр мэхъянэ зиэ проект 49-рэ зэхагъэуцагь ыкчи аштагь. Мы ильэсүм проектхэм язэшлэхин сомэ миллиарди 3,9-рэ фэдиз пэччагъэханэу агъэнафэ. Аш щишилнхэм 3,5-рэ – федеральнэ гупчэм, миллион 230-м ехъур – республикэм, адэ къанэрэр муниципалитетхэм ыкчи нэмэгдэх къаклэхэм къахахыщ.

зэришьхэрэм даклоу Адыгейм иккүшхъэхэм, ичылээ даххэм зашызыгъэпсэфирэ цыфхэм япчьягьэ ильэс къес нахьыбэ мэхъу.

Экономикэм хэхьонигъэхэр щишилнхэм, социальнэ мэхъянэ зиэ юфыгъохэр зэшшохыгъэнхэм, шуагъэ къэзитыре федеральнэ ыкчи республикэ программэхэр щишилнхэм щипхыришигъэнхэм, нэмэгдэх лъэнхъюхэм республикэм ишшэхэм непэ юф адашэ.

Федеральнэ гупчэм къыгъенэфэрэ программэхэм шольтырыр ахэлэхэзэн пае ежь

аш ишшагъэхэрэ пэсольяклэхэр ашынхэ, зищыклагъэхэм гъэцэлжэхинхэр арашылэнхэ, цыфхэм, муниципалитетхэм лэпилэгту афэхунхэ альэкьи. Федеральнэ ведомствэхэм зэхэвэрэй адьярлээр агъэптийээ, мы юфшэнэир тапэки республикэм щишилнхэм къахахыщ. Аш фэдэ пшээрэль къеэзагу Адыгейм и Лъышхъэу Къумпилы Мурат.

Я 3 — 4-рэ нэклубгъохэр зыгъэхъязырьгъэр ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

гъэккырэ продукцием индекс проценти 102,3-рэ мэхъу е сомэ миллиарди 5,5-рэ. 2019-рэ ильэсүм ар сомэ миллиард 22,5-м къэхъянэу агъэнафэ.

ПСЭОЛҮЭШЛҮҮНҮР

Мы лъэнныкъомкэ республикэм щагъэцэлгээ фэо-фашихэр фэди 1,8-кэ нахьыбэ хъугъэ, юфшэнхэм сомэ миллиарди 8,3-рэ атэфагь. Псэулэхэм яшын фэгээхъыгъээ пшээрлийрэ зэрифшүүшэу зэшшохыгъэнхэм, мышкэ къэгэлэгъон гъэнэфагъэхэм ахэхъэгъэнхэм республикэм ишшэхэм анах тет.

Промышленнэ Къыдэгъэхъынүр

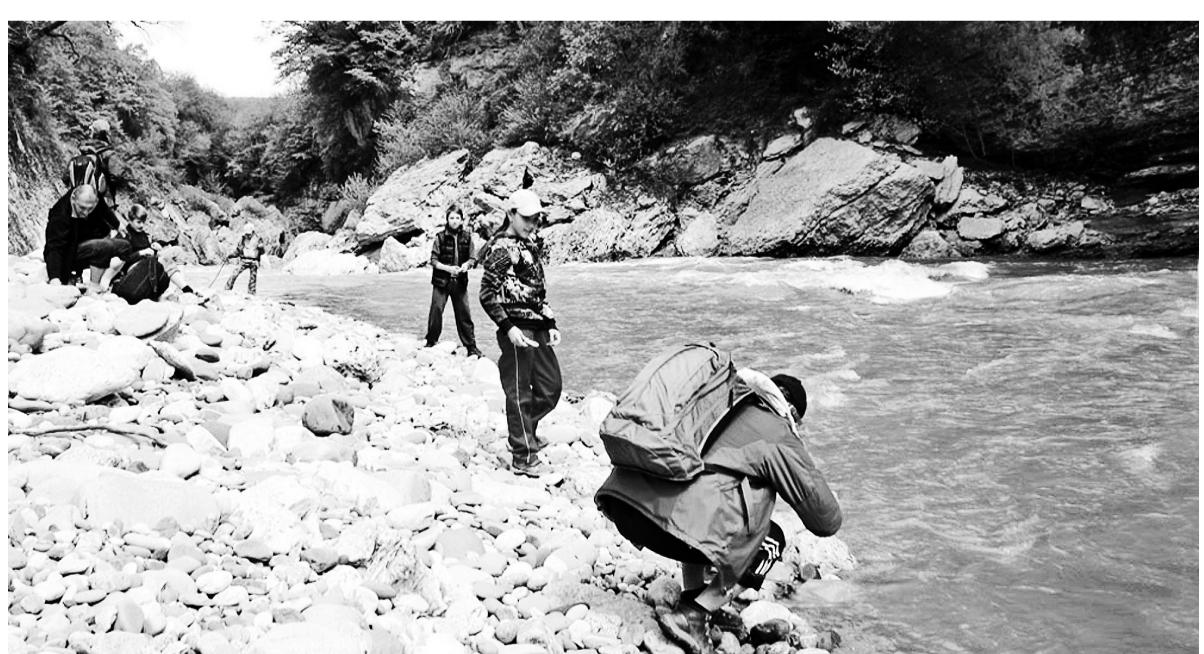
Адыгейм къыщыдагъэхъыгъэ продукцием, юфшэнэу ыкчи фэо-фашихэр агъэцэлгагъэхэм сомэ миллиард 26,4-рэ атэ-

процент 200,6-м нэсү е сомэ миллиард 15,8-рэ. Пэшорыгъэшьэу къызэралтыгъэмкэ, 2019-рэ ильэсүм ыкчи нэс инвестициихэр сомэ миллиард 34-м къэхъянэу арь.

Шыачэ, Санкт-Петербург, нэмэгдэх чылгэхэм ашызэхажэрэ экономикесэ форумхэм республикэр чанзу ахэлахъэ, проектэу къыгъэхъязырхэрэй инвесторхэм зэршшохыгъэшгэхонхэм ишшагъатэу сомэ миллиард пчагъэ зытэфэрэ зээзэгтынгъэхэм аклатхэ. Ахэм ашызбэхэр непэ щишилнхэм щипхыришигъэнхэм агъэцэлхэрэй щишилнхэм. Адыгейм и Лъышхъэу Къумпилы Мурат зипэшэ лыкло купыр Тыркуум зэрэшгэлгэми мэхъянэшко ил.

Зеклонүр

Мы аужырэ ильэси 10-м Адыгейм зеклоным хэхьоны-

Къэгъэнэжъэкто анахь дэгъоу альытагъ

Республикэм имэфэкти ехъулэу зиоофшэнкэ гъэхъэгъашу зиэхэм ягуу къэтши хабзэ. Ахэм зэу ашыц МЧС-м и Адыгэ лъыхъон-къэгъэнэжъын отряд икулыкъушэу Александр Пангани.

Урысыем ошэ-дэмшишэ юфхэмкэ и Министерствэ зэхищэрэ я Х-рэ Урысые фестиваля «Созвездие мужества» зыфиорэм иедзыгью «Къэгъэнэжъэкто анахь дэгъум» теклонигъэр ашт къышыдихыгъ. Александр Урысыем икъэгъэнэжъекто анахь дэгъум хъуль.

Мынтын лъаплэм нэбгырабэ фэбэнагь. Ау кандидатхэр мын зэнэкъокум щызбэнхэрэп, ильэс пчагъехэм къаклоу МЧС-м икулыкъушэхэм гъэхъэгъашу яэхэм ведомствэм уасэ афешы.

Мыекъуап эшыц Александр Пангани машлуу, пси зэпичигъэр маклэп. Лъыхъон-къэгъэнэжъын юфхъэбзишэ пчагъэ ашт къизэринэкигъ. Ильэс 22-рэ хъугъэу цыфхэм іэпилэгъу афхъу.

Сыгукэ мы синэхъятам сыйфэшгэгъагь, — къеутате Урысыем и МЧС и Адыгэ лъыхъон-къэгъэнэжъын отряд икулыкъушэу Александр Пангани. — Арити, сыйхырэклийн сеплэйнэу сыйкуагь. Аштэнэу щытыгъэр нэбгыри З нылэп, къеклонлаягъэр нэбгыре 15 хүщтигъэ. Физичесэх ухвазырынгъэмкэ шапхъэхэр тагъетыгъэх, медицинэ улпэлкунхэр тагъешыгъэх ыкчи пащэхэм зэдэгүүшгээгъу къыддашыгъ. Апэрэ клогъум синастыгъу-

бытыгъэп, арэущтэу щыт нахьмышшами, зызгъэрэхъатыгъэп. Мээз заулэ тешлэгъэу саштагь.

Ильэс 24-рэ ыныбжъэу къулыкъур ригъажьи, шлгъешшэнэу ар ыэ къизэрэгъэхъащтэм сидигъуу пыльгъ. Апэрэ мафэхэм къащегъэжъэу щынэр зыщыцыр ышшэштигъэп. Мафэ тешлэ къес юфшэнэйм ишшэххэри зэригъашшэштигъ, зыхэт зэгурүүжжэхэдэгэштигъ. Къэгъэнэжъын къулыкъум ухэтэу неуцшэ мафэм къыздишиштигъ къэпшэн плээхэштигъ. Зэпымыуу къэхъушт горэм уежэ, ашт уфхъязыр зэ-

пштэу ушыс. Ау анахь шхъяшээр шуаагъэу цыфхэм къафхъыщтыгъ арь.

Александр Пангани лъыхъон-къэгъэнэжъын юфхъэбзишхэм ахэлжъагь. Ашт фэдэу ыгуу къэкыжъыхэрэм таикэупчлагь.

— 2002-рэ ильэсийн Новосибирскэ районым ит псууплэу Широкая Балка зыфалорэм псыкъиушхуу щылагъэм къыздыхыгъэ гумэкыгъохэм ядэгъэзжын тыхэлэжъагь, — elo ашт. — Тучанхэр, автомобилхэр, псууплэхэр псымыхыгъагъэх, цыфхэри хэклюдэгъагъэх. А чыплэм тыкъызэ-

рэсэу хъэр тиэпилэгъоу унэ зэхэуагъэхэр къэтлыхууѓхэх, нэужым къуашъохэм татесэу псы члэгъым юфшэн гъэнэфагъэхэр щызетхъагъэх.

Джащ фэдэу сыгу къинэгъэхъамыкагъохэм ашыц Кыблэ Осетием грузин дээхэр зытебанхэм кинологическэ купым сиримашау тыхэрэгъогъагъэр. А уахътэр бырсыр дэдагь, гэрэу аубытыгъэ цыфхэм якъэгъотын тыхэтигъ. Къэошт пкыгъохэр къызхэшхэхэрэ зэхэогъэ чылгэхэм хъэр тигъусэу тащыльхъоштыгъ.

Къэгъэнэжъаклохэм юфшэн ошэ-дэмшишэ юфшо закъохэр арэл зэпхыгъэр. Гушилэм пае, тикүшхъэхэм гъэпсэфа-кло къаклоэр зеклохэр гузэжъогъу чылгэхэм ифхэхү, яшылэнгъэ мыхэм къагъэнэжъеу бэрэ къыхэхкы.

Александр апэрэ класс зиэ къэгъэнэжъакло ыкчи кинолог. Ицыгъулыкъом къышгэжъагъеу хъэхэр зэрикласхэм къыхэхкы, кинологическэ къулыкъур зэхашэ зэхъум ежь ишшонигъэкэе ашт хэхъагь. Хъэр цыфым иныбджэгъушюу ашт ельтигэе ыкчи ыгъэсээгъе Шейлэ шуаагъэ къэзитыгъе лъыхъон юфшэнни 7 зэрихъагь. Аши цыфхэм афэдэу «Къэгъэнэжъаклоом итхиль» ил.

Мы синэхъятам анахь къи-

нэу Пангани хилъагъорэр игу-псэхэм апчыжъеу бэрэ коман-дировкэ клон фаеу зэрэхъурэр ары. Джащ фэдэу гухэль чы-жъэхэр ипхъухъанхэ плээкырэп, гузэжъогъоу къяджэнхэ фаеу мэхъу. Ашт пае къэмийнэу, ильэс 20-м ехъугъэу къэгъэнэжъын лъыхъон юфыр егъэ-цаклэ, цыфхэм ишшуаагъэ зэра-ригъэкыщтым пыль, нэмийк юфшэнкэ зэблихъунэузы мафи ыгу къихъагъэп. Анахь шхъаалеу зэрэгъуазэрэр пстэу-ми ашт унэсийнэу ары.

Зыгъэпсэфыгъо уахътэ Александэр бэрэ къеклурэр. Ашт фэдэе къызыхэкыкэ, иунаагь зэригъусэштым пыль. Ашт пшьэштигъ ил. Тыдэ къикыжьими шхъафтын цыккүхэр къафхъы. Урысыем икъэгъэнэжъекто анахь дэгъухэм ашыц зэрхъугъэм ахэр лъешу ыгъэ-гушуаагъэх ыкчи ятэ рэгушох.

Ежь Александр ышхъэкые а теклонигъэр ильэс 20 юфшэнэйм икхэу зэфхъысыжъеу ылтыгъагь. Пшьэдэкыжь гъэнэ-фагъэ ашт къыфишгээ, ар зэригъэцэлштми уицхъэ тэлъинэу Ѣйт.

**Урысыем и МЧС
и Адыгэ лъыхъон-къэгъэнэжъын отряд къытыгъэхэр къызфигъэфедээз зыгъэхъа-зыгъагъэр ішшынэ Сусан.**

Кіэлэгъаджэм и Мафэ ипэгъокI

ШЭНҮҮГҮРЭР ЩЫЛЭНҮҮГҮРЭМ дештэ

«Единэ Россием и «Ныбжыкэ Гвардие» икъутамэу Адыгэ Республиком щылэм кіэлэгъаджэм и Мафэ фэгъэхыгъэ зэлүүкіэгъухэр зэхещэх.

Мыекъопэ къэралыгъо тех-нологоческэ университетым и Политехническэ колледж икэлэгъаджэхэм, студентхэм «Ныбжыкэ Гвардие» илашшэ, Мыекъуапэ инарод-нэ депутатхэм я Совет иде-путатэу Бэрээдэ Асютэ зэлүүкіэгъу адьрилгагь.

Щытхуу ыкчи рэззеныгъэ-тхылхэр зэрэтижъэхэм ашыцыхы колледжым илашшэ еджэн-пүнүгъэ юфхэмкэ итуадзэу Галина Ковалевар, кіэлэгъаджэхэм Цокъэжъыкъо Бисльян, Шыу Светланэ, студентхэр.

Мыгу Русльян, Александр Скрыпник, Артем Макаровы, Ярослав Приятнэр, Александр Яковлевыр автомоилихэм, тракторхэм, компютерхэм, пэжыгъээр зэрэувахыжырэ комбайнхэм, нэмийкхэм еллъыкэе афырялэм, уаҳтэм диштэу кіэу къыдаагъэхэм рэм къатегущылгагъэх.

Студентхэм къыззерауагъэу, еджэнэх техникир щыгъэф-дэгъэнэймкэ гупчэу къыззера-

хыгъэр щылэнүүгъэм епхыгъэу гъээпсигъэ. Ныбжыкіэхэм лъэнүүкъубэ къыззельбаутын-зэ сэнэхъятэу къыхаахырэм зыфагъэсэнэм фэшл кіэлэгъаджэхэр ішшыгъу афхъуух.

Техникир изэгъешшэн dakloy шэн-хабзэхэм, гъэсэнүгъэм, пүнүгъээм яхылгээгъе егъэдэжэн съыхъатхэм ямехъани къыдаалтыгъ.

Колледжым ипроектнэ-конструкторскэ гупчэ илашшэ Цокъэжъыкъо Бисльян кіэлэгъэдээ цэрийлоу A. C. Макаренкэм игуупшишхэр жын зэрэмыхъухэрэх хигъэунэ-фыкыгъ. Цыфым ипсауныгъэ игъэптигъ, псэолэшл ыкчи зэхэшэн амалхэм язехъан ямехъан зыкьеэтигъ. Хэгъэгум, республикэм яэкономикэ изыкъегъээтигъ ялахышүү хальханыр студентхэм яшшэ-рэлгээ зыфалтыгъэхы, якілэгъаджэхэм лъйтэнүүгъе ашаши.

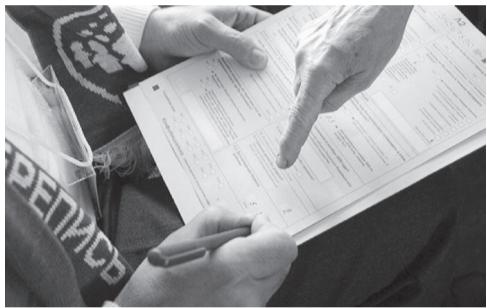
САХЫДЭКЬО Нурбай.

Сурэтым итхэр: зэхахъэм хэлэгъагъэхэр.

КІЭТХЫКІЫЖЫНЫМ ЗЭХЪОКІЫНЫГЪЭХЭР ФЭХЪУГЪЭХ

Цыфхэм якіэтхыкіыжынэу 2020-рэ ильесым зэхащэштим изыфэгъэхъазырын фэгъэхыгъэ пресс-зэлукіэ мы мафэхэм зэхащагъ. Статистикэмкэ Федеральнэ күулыкүм и Гъэторышаплэу АР-м щылэм ипащэу Курый Светланә һофтхъабзэр зэрищаагъ.

Кіэтхыкіыжыныр ыпекіэ зэрэрагъэштим кіокыщтыгъэм зэхъокіыныгъэхэр зэрэфэхъуштхэр зэхэсигъюм кызылауагъ. 2010-рэ ильесым мыш фэдэ һофтхъабзэр кіэралыгъом Ѣыкылауагъ. Аш кыкікэльлыкіогъе ильесхэм демографилем епхыгъэу зэхъокіыныгъэ миллион 40-м ехүү Урысыем Ѣыхыугъ. 2020-рэ ильесым ашыщт кіэтхыкіыжыныр ишүагъэкіэ зэхъокіыныгъэу кіэралыгъом ихүүхъа-тъэхэр зэрифэшшуюашу кыагъэнэфштых.

2019-рэ ильесым Адыгэ Республикаем и Лысьхъэз инаушоокіэ кіэтхыкіыжыныр зыфагъэхъазырынм епхыгъэ республикэ комиссие зэхащагъ. Аш пшъерильтэй илэштхэр, һоф зэришшэштэр агъэнэфагъ.

Цыфхэм якіэтхыкіыжын фэгъэхъигъэ һофтхъабзэр 2020-рэ ильесым чынбылгыум и 1-м кыышегъэхъа-тъэхэр зэрифэшшуюашу кыагъэнэфштых.

Кіэралыгъо фэгъо-фашэм зэйкі портал ежъ-ежырыу зыщихъынэу фаем урчэхэм яджеупхэр зэритеу код гъэнэфагъэ кыыфекшт. Ар кіэтхыкіыжыныр хэт цыфуу көкелалэрэм риожын фое.

Чынбылгыум и 4-м кыышегъэхъа-тъэхэр и 27-м нэс кіэтхыкіыжыныр зышире цыфхэм унагъохъо кыакхъащтых. Урчэхэр зыфагъэхъыгъэхэр социальнэ-демографилем политикэр, цыфымынбжь, бзэу ышірэе пчагъэр, һоф зышишшэр, нэмүкхэри.

Апэрэ зэфэхъысъяхъэр 2020-рэ ильесым тыгъэгъээ мазэм ашы, ау пстэрэри нафе зыхъуштэй 2021 — 2022-рэ ильесхэр ары.

ГҮҮНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

ЗЫНЫБЖЬ ХЭКІОТАГЬЭХЭМ АПАЙ

Хабзэ зэрэхъугъэу, зыныбжь хэкіотагъэхэм я Дунэе мафэ тифэу Мыекууапэ иавтоинспекторхэм тинахъыжхэу гъогурыклоным хэлажъэхэрэм афэгушох, нэфынэр кызытыре пкыгъохэр аратых, гъогум сакыныгъэ кызызшыха-тъэфенэу адэгүүшүүлэх, шапхъэхэр агу кыагъекіыжых.

Полицейскэхэм зэрэхагъеунэ-фыкыламкэ, непэ нэжь-лужхээр гъогурыклоным хэлажъэнхэр кын кыащхъу, аныбжь ельытыгъэу, аш Ѣыхъурэ-щышшэрэм икьюу Ѣыгъоззэнхэу хүрэп. Джаш пае инспекторхэм ахэм зауягъакіэ, Ѣынэгъончэу гъогум Ѣызеклоштхэр, общественне транспортным епхыгъэ шапхъэхэр кыафалуатэ, мэзэх уахтэм нэфынэр кызытыре пкыгъохэр зэрагъэфеднхэ фаэр агурагъа.

Лъэрсрыкло зэпрыкылэхэм адэжь водителхэр псынкіэу зэрэчъэхэрэм кыыщагъекіэнэу, зыныбжь хэкіотагъэхэр жъажэу гъогур зэрээпачырэм анаэ тетынэу зафагъэзагъ.

Лъэрсрыкло кынэфирэ шыуашхэр зыщалэнхэу афагъэптигъ. Гъогурыклоным хэлажъэрэ пстэрэми лытэнгыгъэ эзфашыжымэ, Ѣынэгъончагъэр тиғыгухэм ашыптигъ.

Зыныбжь хэкіотагъэхэм ныбжыкіхэр зэрафэгумэкіыхэрэр ыкылаа зэрэтирағъэтырэр ягу-пэ хуугъэ.

АНАХЬ СЭНАУЩХЭР КҮЭНЭФАГЬЭХ

«Россети Кубань» зыфиорэм и Адыгэ күутамэ сэнау-щыгъэ зыхэль кіэлэцыкүхэм язэнекъоу «Энергия та-лантов» зыфиорэм иапэрэ едзыгъо Ѣыкүугъ.

Предприятием иофи-штэхэм якіэлэцыкүхэр лъэныкъо зэфэшхъаф-хэмкэ ялэпэлэсэнгъэ кыа-гъэльэштэуагъ.

Ильеси 5-м кыыше-

гъэжьагъэу ильеси 9-м нэс зыныбжхэм якуп хахьэхэрэм орэд кыэлонымкэ теклонигъэр кыдахыгъ орэд кызызэдэзы-иогъэх Полина Ионовам-таагъ.

Ильеси 10 — 14 зыныбжхэм якуп орэд кыэлонымкэ ыкыл артист сэнаущыгъэ хэлъымкэ — Иван Карповым, кыэшьонымкэ Валерия Силу-ковам теклонигъэр кыдахыгъ.

Мэфэкі шыкіэм тетэу рекламыгъэ һофтхъабзэм теклонигъэ кыдээзыхыгъэхэр Ѣагъэшшуагъэх, дипломхэр ыкыл шүхъафтынхэр афагъэшшошагъэх. Хабзэ зэрэхъугъэу, һофтхъабзэм хэлэжагъэхэр һашу-гашуухэм шыгъэланэм рагъблэгъагъэх, сурэтхэр атырахыгъ.

Чынбылгыум апэрэ едзыгъюм теклонигъэ кыышыдэзыхыгъэ кіэлэцыкүхэр Краснодар Ѣыклошт кіэх зэнекъоу хэлэжъэштых, ялэгүхэм аш-янекъоуущтых.

КІЭЛЭЦЫКІУ СЫМЭДЖЭШХЭМ АРАТЫШТ

Лъэркэ проектэу кіэлэцыкүхэм япсауныгъэ кыэхъумэгъэ-нэмкэ күулыкүм хэхъонигъэ егъэшыгъэнэм фэгъэхыгъэм кыдыхэллытагъэу оборудованиеюкэ республикэм кызы-клигъэхъагъ.

Кіэлэцыкүхэм япсауныгъэ аупльэкүнэм ыкыл

ялээнхэм афытегъэпти-хээрэ медицинэ псоольэ 15 зэрагъэгъотыгъ. Рент-генаппаратыр, электро-

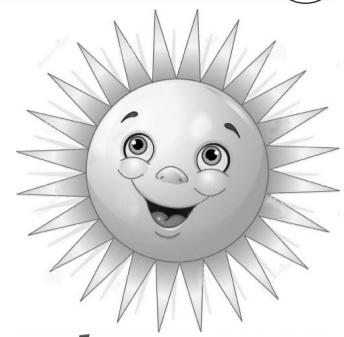
кардиографыр, нэмүкхэ-ри ахэм ахтых.

Псоольакіхэр Адыгэ республикэ кіэлэцыкүхэм клиническе сымэджэштим ыкыл Мыекъопэ, Красно-

гвардейскэ, Кощхэблэ район сымэджэшхэм кіэлэцыкүхэм зыщялэзэхэрэ яотделениехэм аратыштых.

(Тикорр.).

Тыгъэнэбзый

**Адыгэ Республикэр зызэхаа Ѹаагъэр
ильэс 28-рэ мэхъу**

Адыгэ чыгум щыпсэурэ лъялкъ лъачиу адыгэхэм ыклю ахэм адэпсэурэ цыиф лъялкъ зэфэшъхафхэм яллыклохэм Адыгэ Республика и Мафэкъ яту кыыддеиу тафэгушю. Зэгуралоныгъээрэлтынтынгъэр азыфагу, мамырны-

гъэр къашъхъащыту, ягугъэ лъагхэр зафэу щыиэнныгъэм сидигъу щыпхыра щынхэу, щыиекъ-исэукъ амал дэгъухэр яиу, псауныгъэкъ мыхуапсэхэу щыиэнхэу тафэлъяло. Зыиэт, лъыклюат уапекъ, тильапиу Адыгэ Республика!

Адыгэ тхаклохэу чъэпьюогъум къэхъугъэхэр

Ергъукъо-Щэшэ Шамсэт

Чъэпьюогъум и 1-м, 1950-рэ ильэсүм Теуцожь районым итыгъэ куаджэу Едэпсыкъоешхом къышыхъуг. Филология шенгэхэмкэ доктор, ытхыхэрэ 1975-рэ ильэсүм къышегъэжъяу хеутых. Прозэм иль лирическ-усхэмкэ литературам къышехъяг. Ахэр тхыльхэу «Ублап!», «Бзыгъый» зыфилохэрэм къадехъягъяг. Научнэ тошлагъэхэри илэх, Мэщбэшэ Исхъакъ ироманхэмкэ, нархэмкэ, лирическ медитациемкэ, адыгэ поэзии ихудожественэ шыклю-хазбэхэмкэ, нэмикл лъэнинхэмкэ тхыльхэр къыдигъягъяг. Щэшэ Шамсэт УФ-м итхаклохэм я Союз 1997-рэ ильэсүм къышегъэжъяу хеутых.

Козэт къоджэ коим иадминистрации ипэшагь. Мы зэкэми аготэу тхэштыг, 1983-рэ ильэсүм къышегъэжъягъяу ытхыхэрэ хутигъяг. Руслан усехэр, поэмхэр зидэт тхыльхэр къидигъягъяг.

Мэхъошыр АР-м лъялкъ гъэсэнгъэмкэ изаслуженэ тофыши, егъеджэнымкэ тхыльлэпийг зэфэшъхафхэри ыгэхэзьырыгъяг. 1998-рэ ильэсүм къышегъэжъяу УФ-м итхаклохэм я Союз 1977-рэ ильэсүм къышегъэжъяу хэт, АР-м культурэмкэ изаслуженэ тофыши.

Мэхъош Руслан

Мэхъош Руслан Тэххутэмийкье районым ит къуаджэу Козэт чъэпьюогъум и 20-м, 1940-рэ ильэсүм къышыхъуг. Адыгэ къэлэгъэдже техникумыр, Адыгэ къэлэгъэдже институтыр къушыхъгъяг. Къэлэгъаджэу, завучеу, директорэу тофыши.

Козэт къоджэ коим иадминистрации ипэшагь. Мы зэкэми аготэу тхэштыг, 1983-рэ ильэсүм къышегъэжъягъяу ытхыхэрэ хутигъяг. Руслан усехэр, поэмхэр зидэт тхыльхэр къидигъягъяг.

Бытхыхэрэ 1965-рэ ильэсүм къышыублагъяу хеутых. Аш фэдиз ильсхэм художественэ тхыль пчъагъэ — юмористическая рассказхэр, повестьхэр, романхэр зидэт тхыльхэр къидигъягъяг. Урысыбзэки итхильхэр къыхаутыгъяг, УФ-м итхаклохэм я Союз 1977-рэ ильэсүм къышегъэжъяу хэт, АР-м культурэмкэ изаслуженэ тофыши.

Пэнэшъу Сэфэр

Кіэлэе гъадж, уильэгъо нэф хэрэмькъу!

Бжыхъэ мээг гупсэф дахэу чъэпьюогъур нэр емилъекъиу — тыгъэр къышепсэу, псыхъор макъиу Ѣылу-шъашъиу, жыы къабзэр гуапэу къышыопкъиу! нэм къыкъидээрэ шо зэфэшъхафыбэу зэрээхэлльим имызакъо, мэфэкъицкъи лъишиу бай.

Ахэм аперэр — **кіэлэе гъадж и Маф**. Сэнэхъятыбэу Ѣылахъэм яльэгэкы цыфыгум факлоу, цыфыгум къиклэ, гъэсэнгъэ-шэнгъэ лъагхэр аперэр кіэлэе гъадж и Мафэ. Анах гушилэ лъаплэхэу «ныр», «Хэгъэгур», «лъыгъэр» сабыим апер эзывьашхэу, аперэ харьфхэр, аперэ гушилэ тхъаплэм тырезыгъатхэхэрэ, мафэм мафэр къыкъиэльникъо еджэн-гъэсэнгъэ лъэгъожыем сабыир тэзыщэрэр кіэлэе гъадж ары.

Ини, цыклюи, бэшлагъэу нэнэ-татэ хъугъэхи чъэпьюогъум мазэм и 5-р — кіэлэе гъаджэм и Мафэ зыщихагъэунэфыкынэр, афэкъонхэу, псауныгъэ пыти, гушогъуаби ялнэу афэтэло.

Гушилэжъхэр

Акъыл зиэм имыл Ѣылэп.

Акъыл зиэм ѡэлэгъэ ил.

Акъыл зиэм пстэуми якъесэн.

Пшысэхэр зикласэхэм апае

Лыжъымрэ чыгъымрэ

Зы лыжъ цыклю горэ мэзым пхъашэ къуагъяг. Анах чыгыши дахэр къахихи, егуши: «Сэ мэр исынхъягъяг!»

Обзэгъур къээтигъю имыфагъяу чыгыгыр цыиф макъекъ къэгущыгъяг:

— Сыюльэу, сымыгъекъод пкленчъя, сэ о къисансло пшонгъор зэклэ къынфесшэшт.

Лыжъымрэ ыгъэшэгъяу аш фэдэ чыгыг аперэр лыжъети ыклюриагъяг:

— Сэ цүйтлу, чэмитлу ыклюриагъягъяу аш шыонен зэтель сицкъягъяг.

— Клохъи уиунэ, ахэр уиэ зэрэ-

хуагъяр пльэгъущт, — къыриуагъ чыгыгъяг.

Лыжъымрэ щагум къызэрэдэхъяжъяу, чыгыгъям зэрэлэгъуяр зэкъе къызэрэфишагъяр лыжъягъяу.

Бэ тыримыгъашэу лыжъымрэ джыри чыгыгъягъяу аш хутигъягъяу.

— Сыюльэу, сымыупл, пшонгъор

шхъашищаягъягъяу.

Чыгыгъягъяу къэгумэгъягъяу:

— Сыюльэу, сымыупл, пшонгъор

шынэмэ къысали.

— Пшы сыхъунэу сицай, — риагъягъяу.

— Шъуадэжъяяу клохъи, уицыфхэр аш

къышыгъягъяу, — къыриуагъ чыгыгъягъяу.

Лыжъымрэ къэкложыгъягъяу, цыфхэрийором блэкхэхэрэп, къедэху, пшыхэри дээжоу къынгъокъягъяу, ашхъэ фагъадэу.

Ау гупсэфыгъяэп лыжъ цыкъущыгъягъяу, зы заулэ тыригъашы, къуагъягъяу джыри мэзым, чыгыгъям дэжъ, ыпэрэмэ афэдэу чыгыгъягъяу къельэгъягъяу джыри римыгъуяи, зыгъэгумэгъярэхэм къеупчыгъягъяу ыклюриагъягъяу.

Мыш дэжым чыгыгъягъяу къыриуагъягъяу:

— Пшэ пытэу къысэфызыл, джары щыгыгъягъяу пачхъягъяу хутигъягъяу.

Лыжъымрэ ауштэу ышыгъягъяу ыклюриагъягъяу.

Нэй-псыягъям джары къыифихъягъяу:

Нэкъубгъор зыгъэхъазыгъягъяу МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Кавказым ия ХХ-рэ фестиваль

Узэфэзыщэрэм уегъэгъуазэ

Кавказым имамыр псэукэ фэгъэхыгъэ я ХХ-рэ дунэе фестивалыр игъэкотыгъэу Адыгэ Республикэм щэко.

Фестивалым икъиззехын ехьылэгъэ зэхахьэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние щиззехашагъэм Кыблэм, Темир Кавказым, Абхазым, Иорданием, Кыблэм Осетилем, Тыркуем, Сирием, Гурт Азием, нэмикхэм къарыкыгъэхэр хэлэжьагъэх.

Урсырем льепкэ творчествэмкэ и Къэралыгъо Унэу Поляковым ыцэ зыхырэм ишаа Тамара Пуртовар, Адыгэ Республиком и Лышхъэу Күмпил Мурат зэхахьэм къицгыгушылагъэх, я ХХ-рэ фестивалым хэлажъэхэрэм къафэгушуагъэх, Иофхъабзэм общественнэ-политикэ мэхъэнэ ин зэрилэв къалагъ.

Нэхэе Мэрганэтрэ Мэкьюле Русландрэ зэрашгэгэе концертын Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо ансамблэхэу «Налмэсир», «Испльамыр», филармонием и Къэралыгъо симфоническэ оркестрэ», оркестрэу «Русская удалыр», эстрадэ купэу «Ошутенэр», кэлэццыкы аансамблэхэу «Нартыр»,

«Казачатэр», Тэхьутэмийкье районым культурэмкэ и Унешхойансамблэу «Уджыр» хэлэжьагъэх. Тыгужь Асют оркестрэг игуусэу классикэм хэхэгэе произведенияр къызэриуагъэр, Анастасия Истамуновам урыс льепкэ ордэры зэригъэжынчигъэр, тиансамблэ цэрылохэм яордхэр, къашхохэр фестивалым къэклиугъэхэм агу рихьгэх. — Филармонием ыпашхъэ гъогужьеэ плъижъэу щиззэрагъэфагъэм тыкырыкылу, зал зэтэгээпсихъагъэм тыкычигъэхагъ, — къытиуагъ Къэбертэ-Бэлькъарым и Къэралыгъо академическе ансамблэу «Кабардинкэм» ихудожственне пашэу Іэтэбий Игорь. — Тиньбджэгъухэм талулагъ, нэуасэ тызыфхъуагъэр маклэп.

Абхазым, Кырым, Дагыстан, Краснодар краим, фэшхъафхэм ялыкхом гущыгъэх тафхъуагъ. Мамыр псэукэл Кавказым зэрэшагъэптиэрэм зэкими мэхъэнэ ин ратыгъ.

Театрэм ыбзэ гурыЛогъошыу

Кыблэм культурэмкэ ыкы икискусствэмкэ иззэхшэкло Совет иззэхэсигъо Адыгэ къэралыгъо университетим итхыльеджапэ щыкыуагъ. Адыгэ Республикэм культурэмкэ иминистрэу Аулъэ Юрэ зэхахьэр зэришагъ.

Урсырем театрэм и Ильэс зэрэшкылорэм кылкырыкыхээзэ, Кыблэм, Темир Кавказым культурэмкэ ящахэхэм зэфхъысыжь гъэшгъонхэр ашыгъэх. Краснодар краим культурэмкэ иминист-

рэ иапэрэ гуадзэу Михаил Усатюк фестивалэу «Пшызэ театральнэм» зызэриушомбгүгъэр, Адыгэ Республикэр аш чанзу зэрэхлажъэрэр, репертуарым икъыхэйн нахьышоу дэлжээнхэм фэшл тарихъир, лъэхъанэу тызхэтийн иззхокыныгъэр къызэрэдальтихъэрэр къытотагъэх. Адыгэ иминистрэу Аулъэ Юрэ Республикэм и Ильэс театрэу Цэй Ибрахыимэ ыцэ зыхырэм льепкхэр

зэрээфищэхэрэр къыхигъэшагъ. Спектаклэу «Кавказский меловой кругъ» Хыакэгъогъу Къэсийыгъэуцугъ. Урысыззэкэ, чэчэнбзэкэ, абхазыззэкэ, осетиныззэкэ, адигабзэкэ спектаклэр Кавказым ичынгэ зэфэшхъафхэм къащаагъэлъагъ.

Артист цэрылохэр, ныжыкылхэр зэгъусэхэу едзыгъохэм зэрэхэлажъэхэрэр, кадрхэм ягъэхъазырын, нэмикхэм иофигохэр къаэтигъэх. Художественне самодеяательностын нахьыбэрэ зыфагъэзэн фауе бэмэ алтыгагъ. Сэнаушигъэу ахэлтыр аш къыщежээ, яшынгъэхэу хагъэхъуагъэу едjakло maklo.

Музыкальнэ театрэхэм ящикигъэ ордэдьлохэм ягъэхъазырын

театрэмрэ музыкальнэ гъэсэнгъээрэм зэрээхэгъэхэм Росстов хэкүм культурэмкэ иминистрэ игуадзэу Полина Конышевам иепллыкылхэр къыриоллагъэх. Ставрополь краим культурэмкэ иминистрэу Татьяна Лихачевам, Къэбэртэ-Бэлькъарым культурэмкэ иминистрэу Къомэфэ Мухъядин театрэр щылэнгъэм зэрэхэгъэр, бзэм иззгэшэн, игъэфедэн зэрэхэлажъэрэр, театрэм иартистхэм ролым псэкызэрэпагъаклэрэм dakloy щылэнгъэр къызэрэгъэлъагъорэр ягупшигъэхэм къащаагъэшагъ.

Анахъэу тшыгъэшгэшгээнигъэр федеральнэ кулыкыушэхэм яэпилгъухэм мэхъянэ аратызэ, чылгэ шылтырхэм ежь-ежырэу

иофигохъоу къызэрэриуагъ зэрэшмытыр, ордэмын цыфыр зэрилтүрэр, театрэхэм опытэу ялэр къызэфалотэн зэрэфаэр къыхагъэшагъ, щысэшүм къырлынхэмкэ фестивальхэр, зэлукэгъуагъэр нахьыбэрэ афызэхашэнхэу пашэхэм къалагъ.

ялофхэр агъэцэкленхэмкэ хэкынхэхэм алтыхъунхэу зэрэфаэр ары.

Театрэр — бзэ, театрэр — псэ, театрэр — щылэнгъэр. Ахэр зээпилгъирэ амалхэм тапэкэ алтыхъунхэм фэхъязырхэу зэхахьэм къыщаагъ.

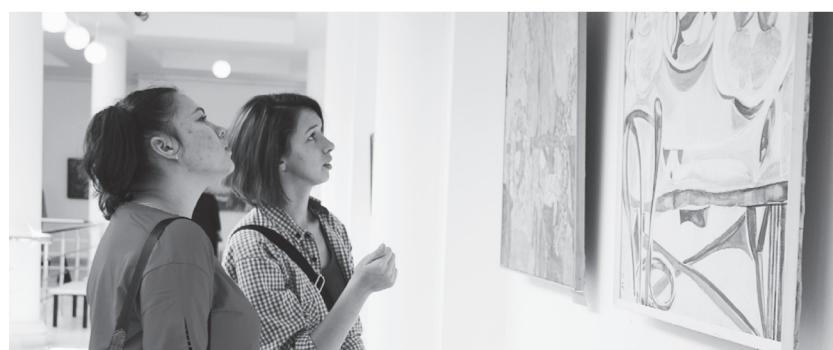
Къэгъэлъэгъонхэр

Республикэм и Льепкэ музей, Урсырем щыпсэурэ льепкхэм искузствэхэмкэ я Къэралыгъо музееу Мыекьюапэ дэтым чээпүгъум и 3 — 4-м къэгъэлъэгъонхэр къащаиззэуагъ.

Музейм ишаа Күшүү Нэфсэт, суртышл цэрылоу Бырысир Абдулахъ, зэльашшэрэ археологэу

цертым ирежиссерэу Хъоджэе Аслын мамыр псэукэл игъэпилтэн ехылгэгъэр едзыгъохэр пчыхъэзэхахьэм дэгьюу зэрэшгэфедагъэхэм фэшл тыгъонхэр.

Фестивалыр непэ сыйхатыр 4-м Мыекьюапэ игупчэу Ленинским ыцэ зыхырэм щызэфа-

Тэү Аслын, нэмикхэри зэхахьэхэм къащаагъылагъэх. Абхазым, Дагыстан, Кырым, фэшхъафхэм къарыкыгъэхэм фестивалым щальэгъуагъэр ашыгъуашжыгъиштэпэ.

Филармонием щыкыгъэ кон-

шэхэзшагъэр ыкы кыдэзыгъэхъэр: Адыгэ Республикэм льепкэ Иофхэмкэ, Иэкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адирялээ зэпхынгъэхъэмкэ ыкы къэбар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр: 385000, къ. Мыекьюапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, Редакцием авторхэм къайхыэр А4-кэ заджэхэрэх тхъапхэу зипчыагъэх 5-м емыхъхэрэх ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлхээ, шрифтыр 12-м нахь цыкунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэх тхъагъэхэр редакцием зэкигъэхъэшлэх. E-mail: adygoe@mail.ru

Зышаушыхъятыгъэр: Урсыре Федерацием хэутийн Иофхэмкэ, телефонкъэтийнхэмкэ ыкы зэлдээгээсэхъэрэх и Министрствэ и Темир-Кавказ чылгэгъэшлэх, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зышаухаутыгъэр: ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекьюапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкигъэхъятыгъэр 4283 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 2513

Хэутийн узцыкэхъэнэу щыт уахтэр Сыйхатыр 18.00

Зышаухаутыгъэр уахтэр Сыйхатыр 18.00

Редактор шхъялэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэр игуадзэр Мэцлэхъя С. А.

Пшыдэгъыжь зыхырэ секретарыр ЖакИэмийкъо А. З.